

Asumpcionistinio ugdymo nuorodos

Šis dokumentas yra Tarptautinio ugdymo kongreso, kuris vyko centriniuose seserų asumpcionisčių namuose Paryžiuje 1998 m., vaisius. Jame dalyvavo daugiau nei šimtas skirtingo amžiaus vienuolių ir pasauliečių, kalbančių skirtingomis kalbomis ir atvykusių iš skirtingų šalių bei kultūrų.

Į lietuvių kalbą vertė Marijos Dangun Ėmimo seserys

Nuoširdi padėka kalbos redaktorėms dr. Jūratei Micevičiūtei ir
Vilniaus „Versmės“ katalikiškosios gimnazijos lietuvių kalbos
mokytojai Sandrai Šatienei

© Marijos Dangun Ėmimo seserys (Asumpcionistės)
Želvos g. 14, 08100 Vilnius

ISBN 978-9955-29-274-6

Leidykla UAB „Katalikų pasaulio leidiniai“,
Pylimo g. 27/14, 01309 Vilnius

TURINYS

Vietoje įvado	4
I. Marija Eugenija (1817–1898): Laikmečio iššūkiai ir jos atsakymas į juos	6
II. Šiandienos iššūkiai ir atsakymai, kylantys iš Asumpcion dvasingumo	10
III. Asumpcionistinis ugdymas: ugdymo filosofija, entuziazmas, tvirta asmenybė	13
IV. Pagrindiniai Asumpcionistinio ugdymo principai.	17
V. Asumpcion ugdytojas	20
VI. Keletas Asumpcionistinio ugdymo antropologijos aspektų	24
VII. Metodai	29
Vietoje epilogo	34
Žodynėlis.	35

VIETOJE ĮVADO

Šias UGDYMO NUORODAS mums pateikia tarptautinė darbo grupė praėjus vieneriems metams po pirmojo tarptautinio Asumpcionistinio ugdymo kongreso (1998 m.), taip įvykdydama jo dalyvių valią. Jie teigia, reikėjo sukurti tokį dokumentą, kuris būtų lyg „neužbaigta knyga“, tikras darbo įrankis.

Ši „knyga“ vis dar neužbaigta. Ji – ilgos istorijos vaisius, todėl turi savo praeitį, dabartį ir ateitį.

- **Praeitis.** Šio teksto šaknys slypi kongregacijos ugdymo tradicijoje. Mes esame jos istorijos dalis. Kiti, gyvenę prieš mus, įgyvendino tą patį ugdymo projektą¹, kuriame, priklausomai nuo laikmečio ir kultūrinio konteksto, pabrėžė vienokius ar kitokius aspektus. Mes paveldėjome šį palikimą ir pavertėme jį savu. Iš praeities semiamės įkvėpimo ir užsidegimo žengti į ateitį.
- **Dabartis.** Ją praturtina bendra patirtis, apmąstymai, tikrovės analizė, kūryba, pastaraisiais metais vykęs pasirėngimas kongresui ir kongreso įžvalgos, taip pat mūsų svajonės ir iššūkiai, išskylantys visuomenei ir mums, Asumpcion ugdytojams ir ugdytojoms, žengiantiems į XXI šimtmetį. Tai, kas paveldėta, šiandien skleidžiasi pagal kiekvienai kultūrai savitą dvasią, o tam turime pažinti ir pamilti savo pirmtakę Mariją Eugeniją, kad, kaip sakoma Afrikoje, jos palikimas būtų perduotas mūsų kultūrai ir rastų joje vietą. Pradinis įkvėpimas, kaip gyva tradicija, yra čia ir dabar.
- **Ateitis.** Mūsų ugdymo misija dar nepasiekė savojo tikslo: sukurti visuomenę, perkeistą² Evangelijos vertybių. Darbas tęsiasi. Ateitis atsiveria priešais mūsų akis ir yra kuriama kiekvieną dieną.

Šios Asumpcionistinio ugdymo nuorodos skiriamos visiems ir visoms, kas darbuojasi asumpcionistinėje misijoje:

- visame pasaulyje, įvairiose apaštalavimo veiklos srityse;
- ilgą krikščionišką tradiciją turinčiose šalyse ir tose, kurias suformavo kitos dvasinės tradicijos;

¹ Vakarų Europos edukaciniame diskurse dažnai vartojama sąvoka „projektas“. Žodis „projektas“ (lot. projektus – metastas į priekį) reiškia:

1) iš anksto parengta dokumentacija, pagal kurią numatytą objektą galime pagaminti, pastatyti, patobulinti, suremontuoti;

2) parengtinis, numatomas, negalutinis kurio nors akto arba dokumento tekstas;

3) planas, sumanymas. Šiame kontekste žodis „projektas“ nurodo į asumpcionistinio ugdymo planą, sumanymą, kuris gali būti įgyvendinamas įvairiose ugdymo įstaigose, nepriklausomai nuo sociokultūrinio konteksto.

² Pažodinis vertimas „transformuota“.

- mokyklose ir naujuose ugdymo projektuose, kuriais atsiliepiama į šių dienų visuomenės ir žmonių poreikius.

Šis dokumentas turės būti „išverstas“ – tai yra, pritaikytas – kiekvienai konkrečiai situacijai. Taip „verčiant“ reikia atsižvelgti ne tik į kalbą, bet ir į tai, kokie išsireiškimai, simboliai būdingi kiekvienos šalies, kiekvienos tikrovės kultūrinei ir dvasinei tradicijai.

Šis dokumentas išryškina, kuo yra savitas asumpcionistinis ugdymas. Jis turėtų padėti kiekvienam rasti žodžius, kad atsakytų:

Kokia yra asumpcionistinė ugdymo dvasia?

Koks yra asumpcionistinis ugdymas?

Taip šios nuorodos ims veikti praktikoje, virsdamos konkrečiu ugdymo projektu, pagalba ieškant tinkamos pedagoginės priemonės.

Tekstas yra paprastas, lengvai skaitomas, prieinamas, konkretus. Tačiau jo mintis yra rimta ir gili, tad norint gauti iš jo naudos, reikės skirti laiko su juo susipažinti ir išgilinti. Šiame dokumente išreikšta kelių kartų subrandinta edukacinė ir pedagoginė mintis.

Reikės atskleisti dvasinį Marijos Eugenijos palikimą, slypintį po šia ugdymo ir pedagogikos vizija. Reikės apmąstyti savo dvasinę patirtį, maitinančią mūsų troškimą gyventi ir dirbti tam, kad būtų įgyvendintas ugdymo projektas, siekiant šių tikslų:

- Dievo Karalystės atėjimo mūmyste ir aplinkui mus;
- proto lavinimo, t. y. atvirumo visoms tiesoms ir Dievo Tiesai;
- evangelinio asmenų ir žmonių grupių perkeitimo, kad pasaulis vis labiau atitiktų Dievo planą žmonijai.

Taip pajėgsime geriau perprasti asumpcionistinę ugdymo perspektyvą ir joje išsipareigoti tiek asmeniškai, tiek kaip ugdymo bendruomenė (mokytojai, ugdytojai, tėvai, vaikai, paaugliai ir jaunimas).

Šių dienų mūsų visuomenėse – Azijoje ar Afrikoje, Europoje ar Amerikoje – ugdymas turėtų kviesti gyventi, būti gyvas ir gaivinantis, gebantis įžiebtį ir vis labiau įpūsti gyvybę ir viltį, tapti veikla, gydančia žaizdas, kuriančia bendravimo, brolystės, pasidalinimo erdves ir situacijas, kuriose kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo jo kilmės, kultūros, religinių įsitikinimų, rastų sau vietą ir jaustųsi laimingas. Tegul viskas mūsų ugdyme tarnauja gyvenimui, skatina ieškoti tiesos, kuria minti ir edukaciją, atsižvelgiančią į žmogišką ir dvasines vertybes.

Marija Eugėja pakviestų mus ir šiandien tikėti Dievo karalystės utopija: atsinaujinusiiais žmonėmis, visuomene, šeima, bendruomene. Kalbėdamiesi su ja, galime klausti, kaip šiandien ugdyme perteikti didžiulę gyvenimo meilę ir džiaugsmą gyventi.

I. MARIJA EUGENIJA (1817–1898): LAIKMEČIO IŠŠŪKIAI IR JOS ATSAKYMAS Į JUOS

Didelių pokyčių laikai

Per aštuoniasdešimt vienerius Marijos Eugenijos gyvenimo metus nuo 1815 m. iki 1898 m. Prancūzijoje pasikeitė septynios politinės santvarkos. Žvelgiant iš socialinės, filosofinės, meninės ir bažnytinės perspektyvos tai nerimastingas laikotarpis, kupinas pokyčių ir naujovių.

1789 m. Prancūzijos revoliucija deklaravo atsiskyrimą nuo praeities: atsirado takoskyra tarp praeities ir dabarties, naujai iškilusios vertybės – lygybė, brolybė ir laisvė – pranašauja monarchijų pabaigą tiek Prancūzijoje, tiek ir kituose Europos kraštuose.

Naujos filosofinės srovės formuoja protus ir sėja abejones dėl pažinimo būdo: naujas savęs ir santykio su kitais suvokimas užvaldo žmogaus dvasią, o jo prigimtis tampa stebėjimo lauku, kur vis labiau domimasi jausmais ir aistromis.

Romantizmo, natūralizmo ir simbolizmo mokyklos keičia viena kitą literatūroje ir tapyboje, išskeldamos jausmus, akcentuoja jausmingumą, emocijas ir vaizduotę.

Mokslinis mąstymas ir metodai įsigali vis plačiau ir formuoja protus, užaštrindami konfliktą tarp mokslo ir tikėjimo, tuo tarpu pastarasis dažnai parodo, kaip jį paralyžiuoja baimė suklysti, nusidėti ir įžeisti Dievą.

Industrializacija keičia ne tik ekonomines struktūras, bet ir visuomenių gyvenimo stilių, tarpusavio santykius ir troškimus.

Vokiečių filosofas Hegelis (1770–1831) skelbė tikėjimą progresu, bet skaudžiausiai tai pajuto vargšai.

Visuomenės reformatoriai ir teoretikai sukūrė žodyną, kurį Karlas Maksas (1859–1913) išplatino sukurdamas ir primesdamas ekonominę istorijos interpretaciją. Darbininkai ima telktis tarpusavyje ir Prancūzija atranda, kas yra proletariatas ir ką gali liaudies judėjimai.

Šios istorinės audros keičia kultūrą ir išjudina visas visuomenės struktūras: valdžią, socialinę sanklodą, ekonomiką, ugdymą, Bažnyčią.

Onos Eugenijos vaikystė ir paauglystė

1830 m. Onai Eugenijai sukako trylika metų. Tų pačių metų liepą įvyko revoliucija, žlugo bankai, ponas Mileretas (Milleret) sužlugdytas. Lamėnė (Lamennais)¹ išleido laikraštį „l’Avenir“ („Ateitis“), kuriame skatino kovoti

¹ Hugues-Félicité Robert de Lamennais (1782–1854) katalikų kunigas, filosofas, politikos teoretikas.

už laisvę, ir ypač ugdymo laisvę. Jo manymu, Evangelijos žinia turi persmelkti gyvenimą, socialines struktūras ir politiką.

Tokie buvo laikai, kai Ona Eugeniya priėmė Pirmąją Komuniją šv. Segolen bažnyčioje, Mece.

„Per Pirmąją Komuniją, kurią priėmiau viena ir be įprasto pasiruošimo, aš taip giliai kaip niekada vėliau išgyvenau tylų atsiskyrimą nuo visko, prie ko buvau prisirišusi, kad viena įžengčiau į neaprepiamą begalybę To, kurį turėjau pirmą kartą.“²

1835 m. tėvas Lakorderas (Lacordaire) pradėjo skaityti konferencijų ciklą Notre Dame katedroje. Tuo metu Onai Marijai Eugenijai buvo aštuoniolika. Prieš trejus metus per choleros epidemiją mirė jos motina. Marija Eugeniya rašė: „Mano mintys kaip banguojanti jūra, kuri mane vargina ir slegia... Pavargusi nuo savęs pačios, norėčiau sunaikinti savo protą, nutildyti jį, sustabdyti...“³

„Manasis dogmų ir Bažnyčios mokymo neišmanymas buvo neįtikėtinas, nors aš, kaip ir kiti, buvau išklausiusi bendras katechezės pamokas, su meile priėmusi Pirmąją Komuniją, ir pats Dievas man buvo suteikęs malonių, kuriuos kartu su jūsų žodžiais tapo mano išgelbėjimo pagrindu.“⁴

Radikalus širdies ir proto atsivertimas

1836 m. klausydamosi t. Lakordero Ona Eugeniya atsivertė. Ji vėliau jam rašė:

„Jūsų žodžiai buvo atsakymas į visas mano mintis, jie paaiškino mano nuojautas, padėjo suprasti daugelį dalykų; atgaivino manyje pareigos idėją ir gėrio troškimą, kai mano siela jau vyto; atvėrė man naują dosnumą, tikėjimą, kurio jau niekas nebegalės palaužti. Aš iš tiesų atsiverčiau.“⁵

Ji patyrė radikalų ne tik širdies, bet ir proto atsivertimą, buvo apšviesta Kristaus ir Jo karalystės šviesos.

Visų pirma tai buvo proto atsivertimas. Vėliau Marija Eugeniya kalbėjo apie „proto atsinaujinimą“. Ji sakė: „Aš įsitveriu savo tikėjimo kaip kažko, ką atradau.“⁶ Dieviškoji tiesa apšvietė ir perkeitė jos troškimus, idealus, pasaulio sampratą. Jos širdis užsidegė aistra Tiesai ir Dievo reikalams. Ji rašė: „Atiduoti visas savo jėgas, tiksliau visą savo silpnumą Jo Bažnyčiai, kuri nuo šiol man atrodė vienintelė čia, žemėje, žinanti gėrio paslaptį ir galią.“⁷

² Asmeniniai užrašai (Notes Intimes) nr. 178/01 (1841 m. rugsėjis), p. 88.

³ Asmeniniai užrašai nr. 151/01 (1835) p. 3.

⁴ Laiškas t. Lakorderui (1841 m. gruodžio 13 d.), T VI, nr. 1501, Steigiamieji raštai, p. 100.

⁵ Laiškas t. Lakorderui (1841 m. gruodžio 13 d.), T VI, nr. 1501, Steigiamieji raštai, p. 101.

⁶ Asmeniniai užrašai nr. 152/01 (1836), p. 11.

⁷ Laiškas t. Lakorderui (1841 m. gruodžio 13 d.), T VI, nr. 1501, Steigiamieji raštai, p. 102.

Įkūrėja – dvidešimt dvejų metų Ona Eugenija

Ona Eugenija norėjo būti gimstančio pasaulio dalimi ir rasti jame savo vietą. Ji atsisakė asmeninio patogumo, kad atiduotų save, įrašydama savo viziją žmonijos istorijoje. 1839 m. balandžio 30 d. mažame Feru gatvės penkioliktojo namo bute, šalia šv. Sulpicijaus parapijos, ji įkūrė Marijos Dangun Ėmimo seserų kongregaciją.

Laiškas, kurį po dvejų metų ji parašė kunigui Grosui (Abbé Gros), gerai atspindi, kaip ji jaučiasi tuometinėje visuomenėje.

„Steigiant šią veiklą, uolumas skatino mano pašaukimą. Gimusi šeimoje, kuri, deja, buvo netikinti, ir išauklėta dar labiau nuo tikėjimo nutolusioje visuomenėje, penkiolikos metų netekau motinos ir, dėl susiklosčiusių aplinkybių, pažinau pasaulį geriau, nei įprasta tokiam amžiui; galėjau perprasti ir pajusti, krikščioniškai tariant, socialinio sluoksnio, kuriam priklausiau, bėdą. Man atrodo, kad kiekvienas, kuris nors kiek myli Bažnyčią, žino, jog trys ketvirtadaliai turtingų ir įtakingų Paryžiaus šeimų yra nereliginos, todėl turėtų pajusti, kad neatidėliotinai reikia bandyti daryti viską, kad Jėzus Kristus kažkaip į juos prasiskverbtų.“⁸

Skirtingai nei kai kurios to meto dvasinės ir religinės srovės, ji su viltimi žvelgia į savo laikmetį, o pasaulį mato kaip Dievo apsiareiškimo ir šlovės vietą. Šis žvilgsnis artimas kontempliacijai, jis neatskiria nuo pasaulio, priešingai, skatina jį mylėti taip, kaip myli Dievas.

„Man sunku klausytis, kaip žemė vadinama tremties vieta; aš į ją žvelgiu kaip į Dievo šlovės vietą. Tik mes, pasitelkę laisvą ir kenčiančią valią, galime Jį šlovinti.“⁹

Ji suvokia, kad Dievas turi savo planą pasauliui, ir kad esame kviečiami bendradarbiauti.

„Tikiu, kad kiekvienas turime savo misiją žemėje... Šios vienuolijos tikslas nėra vien visomis priemonėmis siekti amžinosios sielos palaimos, bet ir ieškoti, kaip Dievas gali mumis pasinaudoti, kad Jo Evangelija būtų paskelbta ir įgyvendinta.“¹⁰

Krikščionių tikėjimo šviesa suteikia nuoseklumo. Marija Eugenija tiki, kad Evangelija, jeigu ja vadovaujamasi, palieka pėdsaką žemėje, gali perkeisti visuomenę. Ji nujaučia, kad jos amžininkai nedalyvauja Dievo darbe daugiau iš nežinojimo, o ne dėl piktavališkumo. Todėl reikia suprasti laikmetį ir ugdyti jaunimą krikščioniškoje dvasioje, kylančioje iš Evangelijos.

⁸ Laiškas kun. Gros (1841 m. lapkritis) T VI, nr. 1504, Steigiamieji raštai, p. 85.

⁹ Laiškas t. Lakorderui (data nenurodyta, tarp 1841 ir 1844), Steigiamieji raštai, p. 117.

¹⁰ Laiškas t. Lakorderui (data nenurodyta, tarp 1841 ir 1844), Steigiamieji raštai, p. 117.

„Jei ko šiandien trūksta, tai vienuolių, kurios atsižvelgtų į mūsų laikų bruožus, idėjass ir netgi fizinės jėgas.“¹¹

Ji pasitiki moters sugebėjimu įgyvendinti šiuos pokyčius.

„Moterys mano, kad jų vaidmuo šeimoje yra užtikrinti jos sėkmę, ir beveik niekada jos garbę ir tiesumą, nors pats dangus jas sukūrė būti pasaulio ugdytojomis.“¹²

Užuot vien dejavusi dėl tokios padėties, Marija Eugeniya ryžtasi ją keisti per ugdymą diegdama krikščionišką socialinę dvasią, kuri turi pataisyti jos minimą paviršutiniškumą.

„Ugdymo tikslas, kad išėjusios į pasaulį, jos būtų tikros moterys krikščionės, gebančios įdiegti šeimoje krikščionišką mąstymą, jauseną ir papročius.“¹³

Protas turi būti išugdytas taip, kad pažadintų ir nukreiptų valią. Veiksmas turėtų būti prasmingas, motyvuotas, besivadovaujantis protu.

„Mes visos patyrėme trūkumus, kurie būdingi pasaulietiško arba antikatalikiško principo įkvėptam ugdymui¹⁴. Tai nereiškia, kad mus auklėjant buvo tyčia stengiamasi vengti Dievo vardo ir nenorima mūsų mokyti religijos pagrindu. Greičiau tai buvo principų trūkumas – skaitėme įvairiausias knygas, mūsų mokytojai buvo visokiausių įsitikinimų...“¹⁵

Apmąstydamą asmeninę patirtį, savo laikų poreikius, o taip pat ir didėjančio atotrūkio tarp tikėjimo ir proto priežastis, ji suvokė, kad kaip atsakymą savo laikmečio iššūkiams turi rinktis ugdymą.

Marija Eugeniya buvo įsitikinusi, kad jos projektas yra Dievo reikalas. Tikėjimas jai davė ne tik drąsą, bet ir užsispyrimą, ne tik energiją veikti, bet ir gebėjimą atsilaukyti susidūrus su nesupratimu, priešišku ir net persekiojimu. Ji turėjo kantrybės, kai susidurdavo su žmonių lėtumu ir institucijų nerangumu. Jos tikėjimas ir meilė Kristui leido jai kurti vienybę. Jos klusnumas Dievo valiai ir savojo pašaukimo pajautimas padėjo išlaikyti žvilgsnį nukreiptą į idealą. 1841 m. ji rašo tėvui Lakorderui: „Aš nepažinojau Bažnyčios narių, tikėjausi sutiksianti apaštalus, bet vėliau sutikau tik vyrus“¹⁶. Bet jos nuojauta ir patirtis, kokia yra tikroji Bažnyčios prigimtis, leido joje visuomet matyti Kristų, Gerąjį Ganytoją.

¹¹ Laiškas t. Alzonui (1844 rugpjūčio 5 d.) T VIII, nr. 1627.

¹² Patarimai apie ugdymą (1842 m.), nr. 1511, Steigiamieji raštai p. 539.

¹³ Kapitula (1879 m. liepos 20 d.).

¹⁴ Anti-catholique – anti-katalikiškas, priešiškas katalikiškumui, reiškia XIX a. vyravusią srovę Prancūzijoje, pačios Bažnyčios viduje, kuri buvo kritiška ir net nepalanki iš Romos, kaip visuotinės Bažnyčios ateinantiems sprendimams ir mokymui. Ji išreiškia priešišką „katalikiškumui“, kaip „visuotinumui“.

¹⁵ Kapitula (1889 m. balandžio 28 d.), Steigiamieji raštai, p. 526.

¹⁶ Laiškas t. Lakorderui (1841 m. gruodžio 13 d.), T VI, nr. 1501.

II. ŠIANDIENOS IŠŠŪKIAI IR ATSAKYMAI, KYLANTYS IŠ ASUMPCION DVASINGUMO

Šiandien, kaip ir anksčiau, *Asumpcion* įdėmiai stebi tikrovę, kad išvelgtų žmoguje ir visuomenėje gyvybės proveržius, suteikiančius didesnę pasitikėjimą Dievu, bei mirties galias, kurios pasaulį nužmogina ir atima jo prasmę.

Kaip Marija Eugenija savo laikais, taip ir mes, *Asumpcion* ugdytojai, gyvenantys trečiojo tūkstantmečio pradžioje, norime įgyvendinti savo pašaukimą:

*Bendradarbiaujant su Dievu, ugdyti ateities žmogų ir visuomenę.*¹

Dievas tapo žmogumi, žmonijos šeimos nariu, jis solidarus su mūsų žmogyste, kad mums atskleistų gyvenimo vertę ir kad taip kiekvienas galėtų pasiekti savojo gyvenimo pilnatvę, įgyvendindamas Tėvo sumanymą: visą žmoniją paversti viena tauta ir sugriauti visas ją skiriančias sienas.² Gyvybę teikiantis Dievo Įsikūnijimo slėpinys esti mumyse, jis yra mūsų veiklos pagrindas.

Kartu permąstydami mūsų visuomenės vilties ženklus ir įsiklausydami į jos kančias, mes, žvelgdami iš *Asumpcion* ugdytojų perspektyvos, atpažinome iššūkius ir užčiuopėme atsakymus:

- ugdymo bei auklėjimo darbe būti naujo humaniškumo kūrėjais;
- būti žmoniškesnės, teisingesnės ir darnesnės visuomenės kūrėjais;
- būti svetingos Bažnyčios bendruomenės kūrėjais.

1. Ugdymo darbe naujai pažvelgti į kiekvieną žmogaus būties aspektą

• Siekiame kiekvienam dvasios troškulį išgyvenančiam asmeniui suteikti galimybę išreikšti šį troškimą pagal savo kultūrą, tradicijas bei įsitikinimus, palaikyti jo atvirumą transcendencijai.

• Siekiame ieškoti naujų, Evangelijos Dvasios įkvėptų, dorovinių nuorodų, kurios:

- formuoja mąstyseną, skatina veikti ir įkvepia sprendimus;
- užtikrina žodžių ir veiksmų atitikimą;
- perkeičia visuomenės bei žmogaus širdį ir mintis.

¹ S. Cristina Maria Gonzalez, Tarptautinio auklėjimo kongreso atidarymas, liepa 1998 m.

² Laiškas Efeziečiams 2, 14.

- Siekiame darbuotis, kad kiekvienas žmogus suprastų esąs „pasaulio pilietis“:
  - pliuralioje visuomenėje ugdyti pagarbą, dialogą, mokyti priimti žmogiškus ir kultūrinius skirtumus;
  - individualistinėje visuomenėje ugdyti bendruomeniškumo plotmę ir teikti pirmenybę visuotinei gerovei;
  - visuomenėse, kurioms būdinga atskirtis, iškelti į pirmą vietą kiekvieno žmogaus teisę į gyvybę, į žemiškąsias gėrybes, į švietimą, į žinias, į technologijų įvaldymą ir kultūrą, į informaciją ir komunikaciją, teisę į religiją bei savojo tikėjimo reiškimą.
- Įsipareigojame darbuotis, kad kiekvienas žmogus taptų „savosios tautos piliečiu“:
  - įtvirtinti ir stiprinti kultūrinę bei asmeninę tapatybę;
  - mokytis pažinti bei perduoti savo kultūros vertybes;
  - atsiverti kitoms kultūroms ir leisti jų praturtinamiems;
  - mokytis derinti skirtingumus, kad išmoktume „gyventi kartu“.

Ieškome pusiausvyros tarp visuotinės ir savitos kiekvieno žmogaus tikrovės, t. y., kaip būti globaliai maistančiu ir aktyviai veikiančiu savo tautos piliečiu.

2. Siekiame kurti žmoniškesnę, teisingesnę ir darnesnę visuomenę

- Siekiame skatinti taikos kultūrą – mintyse, mąstysenoje, elgesyje ir institucijose.
- Įsipareigojame visiškai atsižadėti prievartos ir neteisingumo.
- Siekiame gerbti visuomenės mažiausiuosius, kovoti evangelinę kovą prieš bet kokias skurdo, atstūmimo apraiškas.
- Ryžtamės ilgalaikiam ugdymo darbui įgalinant asmenis prisiimti atsakomybę.
- Siekiame leisti vargdienių tikrovei paliesti mūsų gyvenimus ir viešai pasisakome prieš situacijas, kurios menkina žmogaus orumą.
- Siekiame ugdyti toleranciją, tai yra, pagarbą teisei gyventi kitaip ir bet kokio fundamentalizmo atmetimą.
- Siekiame, kad moteris turėtų savo vietą, savo vaidmenį ir galią šeimoje, Bažnyčioje bei visuomenėje.
- Siekiame padėti jaunimui atrasti gyvenimo prasmę ir visomis savo jėgomis bei talentais įsipareigoti perkeisti visuomenę.
- Siekiame saugoti kūrinių ir tausoti aplinką.

3. Siekiame kurti priimančią, svetingą Bažnyčios bendruomenę

- kurioje Jėzų Kristų tikinčiųjų bendrystė įveikia žmonių skirstymą ir atstūmimą.
- kurioje kiekviena tauta gali gilintis į tai, kaip ji pati išgyvena krikščioniškąjį slėpinį, ir jį išreikšti pagal savo kultūrą bei tradicijas (tikėjimo įkultūrinimas).
- kurioje skirtingi pašaukimai sugyvena santarvėje ir papildo vienas kitą.
- kurioje puoselėjama ekumeninė laikysena kitų krikščioniškų konfesijų atžvilgiu bei vystomas dialogas su kitomis religijomis.

Bažnyčios bendruomenė yra pranašiška bendruomenė, dalyvaujanti socialiniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime, kur ji trokšta tapti šviesa ir druska.

Kursime ateities visuomenę, jei būsime kontempliatyvūs vyrai ir moterys, degsime meile Evangelijai, iš visos širdies priimsime savo dabartį, leisime, kad istorija, amžinoji išmintis ir meilė mus perkeistų.

III. ASUMPCIONISTINIS UGDYMAS: UGDYMO FILOSOFIJA, ENTUZIAZMAS, TVIRTA ASMENYBĖ¹

Kristaus slėpinyje Marija Eugenija visuomenę suvokė Dievo Karalystės šviesoje. Ji įsteigė Asumpcionisčių kongregaciją, kad ši ryžtųsi transformuoti visuomenę. Laiške tėvui Lakorderui ji rašė: „*Ar įsivaizduojate išties krikščioniškos visuomenės grožį? Visuomenės, kurioje Dievas yra garbinamas, nors siela apgaubta tikėjimo šešėlio ir širdis varginama išbandymų bei nerimo; visuomenės, kurioje Dievas, nors ir neregimas, viską valdo, o visos dieviškosios vertybės yra iškeltos virš visų prigimtinių žmogaus poreikių. Galbūt kalbu pernelyg paprastai ir drąsiai, tačiau ši mintis mane uždega, ir toks Kristaus karaliavimas atrod, gražesnis ir mielesnis sielai negu Izraelio palapinės, apie kurias kalba pranašas.*“²

Toks Dievo plano įgyvendinimo ir vaidmens, kurį kiekvienas turėtų priimti, suvokimas suteikė Marijai Eugenijai tai, ką galime vadinti filosofija arba vizija. Ji tai paaiškino pasirinkdama biblinius Dievo Karalystės ir Bažnyčios įvaizdžius. Savais žodžiais ji išreiškė tai, kas pasakyta laiške Efeziečiams³: „Visa suvienyti ir atnaujinti Kristuje.“ Šį sakinį vėliau ji pasiūlė kaip Kongregacijos šūkį.

Vedanti filosofinė mintis⁴

Karalystė

Marija Eugenija krikščioniškos visuomenės grožį išvelgia jau čia ir dabar esančios Dievo Karalystės ženkluose. Teisingumo, taikos, visuotinės santarvės tarp žmonių ir santarvės su gamta Karalystė, apie kurią pranašavo Izaijas,⁵ tapo realybe Jėzujė Kristuje.

Karalystė jau čia: ji matoma ten, kur žmonės kuria bendruomenę, pasirinkdami solidarumą, pagarbą ir norą dalytis, ir taip liudija tikrą likimo bendrystę.

Karalystė taip pat yra besiartinanti: Marija Eugenija mus kviečia melstis ir dirbti, kad ji ateitų: „*Mes turime prašyti Dievą, kad jo Karalystė apsireikštų... Visuomenę pagal Mūsų Viešpatį Jėzų Kristų turime kurti ir jos turime melsti. Mūsų rankose yra darbai, kuriuos turime atlikti uoliai, pavyzdžiui, darbas su*

¹ Laiškas t. Alzonui (1844 m. rugpjūčio 5 d.), VIII tomas, Nr. 1627.

² Sk. 24,5-6 „Kokios puikios tavo palapinės, Jokūbai, tavo buveinės, Izraeli...“

³ Plg. Ef 1,10.

⁴ Laiškas t. Alzonui (1844 m. rugpjūčio 5 d.), VII tomas, Nr. 1627.

⁵ Iz 11, 6-9.

vaikais. Ar manote, jog labiausiai turėtų rūpėti, kad mokinės sėkmingai išlaikytų egzaminus, kad įgytų kuo daugiau geografijos ar istorijos žinių? Ne. Svarbiausia, kad jose kurtųsi Dievo Karalystė, o mes per ugdymą įgyvendintume nuostabų dalyką – padėtume šeimoms, kuriose stipri krikščioniška dvasia permelktų vaikų gyvenimus nuo pat jų gimimo. Jei mūsų mokymas padės merginoms tapti krikščionėmis, o paskui moterimis, kurios sukurs krikščioniškas šeimas, tuomet argi šitaip mes neprisidėsime prie Jėzaus Kristaus karalystės?“⁶

Bažnyčia

Bažnyčia – šiandieninė išganinga Dievo veikla. Joje mes atrandame ryšį su Dievu per Kristų ir sakramentus, taip pat ji yra ir mokymo vieta.

Marija Eugenija mylėjo Bažnyčią ir jos meilė buvo išsakinijusi tikėjime. Tikinčiomis akimis ji matė, kokia yra Bažnyčia teologinės tiesos šviesoje, tačiau Marija Eugenija neatsizadėjo protu grįstos meilės Bažnyčiai, kurioje ji susidūrė ir su žmogiškais trūkumais.

Bažnyčia – tikinčiųjų tauta – pratęsia Kristaus Įsikūnijimo slėpinį žmonių istorijoje. Ji yra pasirinktas įrankis Dievo Karalystės atėjimui.

Ji yra „dėl pasaulio“: krikščioniškos bendruomenės yra ženklas, kad gyvenimas kartu yra įmanomas, ir, kad pasaulis yra visų namai. Šios bendruomenės skelbia, kad pasaulis yra išgelbėtas ir kiekvienas turi įgyvendinti savo misiją. Bažnyčia – išminties mokytoja – mums parodo dievišką žmogaus pašaukimą ir kviečia žmogų pranokti save patį.

Uždegantis entuziazmas⁷

„Norėjau Jums pasakyti, jog esu įsitikinusi, kad mokslinis pranašumas, reikalingas katalikams (kad turėtų įtakos visuomenėje) bus pasiekiamas tik per mokytojų ir mokinių būdo pranašumą, per juos motyvuojantį užsidegimą ir jiems vadovaujančią filosofiją. Kas gi formuoja būdą ir augina proto galias mokymosi metu, kas gi tvirtai suderina visas įsisavintas žinias bei suteikia joms sąsają, tikslą ir kryptingumą? Iš vienos pusės tai filosofija⁸, o iš kitos, plačiau žvelgiant, tai – entuziazmas⁹. Tačiau kokį entuziazmą turime perduoti? Tikėjimo, meilės ir Kristaus įsakymo vykdymo.“¹⁰

⁶ Kapitula (1882 m. gruodžio 3 d.), Steigiamieji raštai p. 510, 515, 516.

⁷ Dokumentuose vartojamas žodis „passion“ (pr.) – aistra, užsidegimas, entuziazmas.

⁸ Asumpcionistiniame ugdyme dažnai vartojamas terminas *filosofija* reiškia ugdymo arba gyvenimo kryptį, prasmingumą, sistemiskumą.

⁹ Čia vartojamas žodis „passion“ (pr.) – aistra, užsidegimas, entuziazmas.

¹⁰ Laiškas t. Alzonui (1884 m. rugpjūčio 5 d.), VIII tomas, Nr. 1627 .

Ši tikėjimo, meilės ir Kristaus įsakymo vykdymo aistra, šis entuziazmas Marijai Eugenijai gimsta iš maldos, iš kontempliacijos ir numato dalyvavimą Kristaus velykiniame slėpinyje.

„Šis šaltinis, man atrodo, yra kontempliacijoje ir tiesos meilėje, sielos gyvybingume, minčių vienybėje, širdies paprastume, jausmų tiesume ir galioje. Štai kodėl aš visuomet troškau, kad visur būtų remiamasi Evangelijos mintimi. Beje, toks yra ir mūsų pašaukimas, o tai, kas mus išskiria iš kitų, yra ryžtingas noras visada vadovautis tikėjimu ir remtis jo tikrumu.“¹¹

Entuziazmas – tai gebėjimas mylėti. Jis suvienija visus žmogaus norus ir suteikia veiklai kryptingumo bei skatina išpareigoti, jis yra ryžtingumo sinonimas.

Tvirta asmenybė¹²

Būtent šis užsidedimas formuoja tvirtas asmenybes, suvokiančius savo orumą žmones, aktyviai bendradarbiaujančius Dievo plane, meilės civilizacijos kūrėjus.

„Daug vertesnis yra tvirtas būdas, susiformavęs pagal žmogiškas ir pasaulietines vertybes, negu silpnas, neturintis jokio patvarumo, charakteris. Daug naudingesnis protinių gabumų lavinime yra apgaulingas prigimtinių aistrų entuziazmas ir netinkamos filosofijos šviesa už visišką sielos sąstingį, kai mokymasis apsiriboja smulkmenų sekos žinojimu... Tačiau kokį pranašumą įgytų žmogus, kuriame šie trys elementai (filosofija, entuziazmas ir būdas) būtų kildinami iš paties gyvenimo šaltinio, o ne iš kiaurų talpyklų, apie kurias kalba pranašas¹³; jeigu būdas būtų grūdinamas Evangelijos ugnimi; jeigu siela užsidegtų meile Dievo tiesai bei Jo karalystei; jeigu paties Dievo Sūnaus apreikšta Išmintis ir visų būtybių sąsajos su Dievu suvokimas taptų mokslų filosofija, principu bei tikslu?“¹⁴

Marija Eugenija troško, kad žmogaus sugebėjimas mąstyti¹⁵ būtų lavinamas taip, kad įkvėptų ir nukreiptų valią.

„Visiškai nevertinu mokymo, besiremiančio vien grynomis žiniomis. Vertinu tai, kas lavina mąstymą ir suteikia jam krikščionišką nuovoką.“¹⁶

„Daugiau įgytų žinių apie vieną ar kitą dalyką, mano manymu, nesuteikia pranašumo; tai labiau – proto savita išraiška, jo ypatingas skvarbumas, jam

¹¹ Įrašas Nr. 1513, VI tomas, Peržvalga p. 50.

¹² Čia vartojamas žodis „caractère“ (per.) – charakteris, būdas, asmenybė. Pažodinis vertimas būtų „tvirtas charakteris“.

¹³ Plg. Jer 2,13.

¹⁴ Laiškas t. Alzonui (1884 m. rugpjūčio 5 d.), VIII tomas, Nr. 1627.

¹⁵ Dokumente vartojamas žodis *intelligence* (pr.) – intelektas, proto galios, sugebėjimas mąstyti.

¹⁶ Pokalbų užrašai, In: XIX a. Auklėjimo projektas, p. 67.

*dovanotas unikalumas. Pageidautina, kad vaikai išmokyti rimtai mąstyti ir turėtų tvirtus įsitikinimus.*¹⁷

Pati Marija Eugenija emocijas supranta kaip energiją, kurią reikia nukreipti tinkama linkme ir kuriomis derėtų pasinaudoti: „*Kai pabunda emocijos, nereikia jų užgniaužti, bet jas nukreipti...*“¹⁸

Savo ugdymo projekte Marija Eugenija pabrėžia valios ir būdo ugdymą:

„*Kitos ugdymo įstaigos daugiau dėmesio kreipia į vaizduotės lavinimą, ugdo emocijas; o mes – gebėjimą mąstyti, lavinant protą bei mokant krikščioniškų principų, ir valią, kad ji išmokyti atsizadėti ir pasiaukoti.*“¹⁹

„*Ugdyti tvirtą būdą, ypatingai skiriant dėmesį tiesumui, sąžiningumui, garbingumui, ištikimybei, dosnumui ir gebėjimui pasiaukoti... Šiandien asmenybės yra silpnos, neskiriama dėmesio didžiosioms tiesoms. Aukšti principai formuoja didžias asmenybes.*“²⁰

Kiekvienas yra kviečiamas aktyviai skleisti Dievo Karalystę ir persmelkti visuomenę Evangelijos dvasia. Auklėjimas – kantrybės reikalaujantis darbas, sunkus pašaukimas. Reikia „*arti vagą ir pajusti žemės kietumą*“.²¹ Tačiau tie, kurie šiam darbui atsiduoda, patiria, ką reiškia rinkti Pažadėtojo derliaus vaisius.

¹⁷ Pokalbių užrašai, In: XIX a. Auklėjimo projektas, p. 65.

¹⁸ Auklėjimo projektas XIX a., p. 52.

¹⁹ Pokalbių užrašai, In: XIX a. Auklėjimo projektas, p. 67.

²⁰ Asmenybės ugdymas, p. 119.

²¹ Laiškas t. Alzonui (1853 m. kovo 20 d.), Nr. 2300.

IV. PAGRINDINIAI ASUMPCIONISTINIO UGDYMO PRINCIPAI

Asumpcionistinis dvasingumas, pasaulio samprata ir gyvenimo prasmė atskleidžia per tikėjimą į Jėzų Kristų. Tokia perspektyva skatina mus atpažinti ir pamilti Tiesą, kurią atskleidžia Bažnyčia per Dievo Žodį ir Jėzaus Kristaus Asmenį.

Marijai Eugenijai Dievo Žodžio bei Bažnyčios istorijos ir tiesų pažinimas leido prasmingiau spręsti esminius žmogaus būties klausimus ir ieškoti išei-ties iš įvairių visuomeninių problemų. Toks pažinimas ragina atsiverti, už-megzti dialogą, nuolat ieškoti bei atsiversti. Tai padeda įgyti tikėjimo išmin-ties ir sustiprina mąstymą, kuris skatina tikėjimo suvokimą. Kiekviena tiesa yra dalelė tos Tiesos, kuri yra Dievas, ir visos tiesos randa vienybę Kristaus slėpinyje. Tikėjimo nuskaidrintas, apšviestas ir vedamas protas išlaiko kelyje, kuriame vis labiau atsiveriama Dievui.

Esame kviečiami žvelgti į savo ir visuomenės tikrovę, apšviestą Tiesos, at-skleistos Jėzuje Kristuje. Taip įvyksta atsivertimas, kurio metu širdis, požiūris ir nuostatos paženklinami Evangelija. Šitoki žvilgsnį į tikrovę Marija Euge-nija vadino „*proto sukrikščioninimu*“¹, „*mąstymu, kuris turi vadovauti mūsų sprendimams, darbams ir veiklai*“.²

1. Asumpcionistinis ugdymas kyla iš tikėjimo Jėzumi Kristumi

Visą ugdymo procesą turi kreipti ir palaikyti tikėjimas bei nuolatinė pa-stanga jį sujungti su gyvenimu. Visose savo dimensijose išlavintas protas turi *tapti jėga*³, skatinančia imtis asmeninės ir bendros, Evangelijos įkvėptos veiklos, vardan didesnės žmogiškosios pilnatvės. Tikėjimas – mūsų ugdymo projektų pagrindas – atveria horizontus, įkvepia didesniems troškimas ir ska-tina kūrybiškumą. Jis mus moko tikėti žmogumi bei ugdo pasitikėjimą.

Asumpcionistinis ugdymas – tai nuolatinė pastanga darniai vystyti protą, širdį ir valią. Ugdymas remiasi prigimtiniėmis vertybėmis⁴, vertina gyvenimą ir kiekvieno žmogaus egzistenciją.

Asumpcionistinis ugdymas tampriai susijęs su Evangelijos skelbimu bei evangelinių vertybių puoselėjimu. Šio ugdymo projekto siekinys yra Dievo Karalystė mumyse ir aplink mus.

¹ Pokalbiai. Auklėjimo projektas XIX a., p. 67.

² Marijos Eugenijos kapitula (1889 m. balandžio 28 d.); Steigiamieji raštai p. 526.

³ Marijos Eugenijos kapitula (1889 m. balandžio 28 d.); Steigiamieji raštai p. 526.

⁴ Marijos Eugenijos kapitula (1878 m. gegužės 26 d.).

2. Visa kūrinija⁵ yra pašaukta įgyvendinti gyvenimo pilnatvę

Šiandienos pasaulis yra vieta, kur tebeateina ir tebekalba Dievas. Visų mūsų išgyvenimų šerdyje yra Kristus. Savo įsikūnijimu Dievas priima kiekvieną žmogų, ypač tą, kuris yra atstumtas, vargšas ir kenčiantis. Štai kodėl tikrovė yra kiekvienos besikeičiančios veiklos atspirties taškas.

Turime pajusti ir įsiklausyti į mūsų tautų bei visuomeninių bendruomenių kvietimus – mylėti ir pažinti savo istoriją, kultūrą ir laikus, atkreipti dėmesį į vardienius ir atstumtuosius.

Įžengdamas į mūsų istoriją, Dievas priėmė visą žmogiškumą: esame kviečiami tapti pilnaverčiais žmonėmis, tokiais kaip Kristus.

„Man skaudu girdėti, kad žemė vadinama tremties vieta: priešingai, aš ją regiu kaip Dievo šlovės vietą...“⁶. „Yra tikra kvailystė nebūti tuo, kas esame tiek pilnai, kiek įmanoma“⁷.

3. Asumpcionistinis ugdymas yra asmens išlaisvinimo kelias, kuriuo siekiama visuomenės kaitos

Ugdymas – tai dalyvavimas kuriančiame Dievo darbe, kai Jis, kaip nagingas meistras, nesiliauja dailinti savo kūrinį, kad kiekvienas žmogus taptų panašus į savo Kūrėją.

Ugdymas remiasi įsitikinimu, jog žmogus yra tampantis, tai yra, įmanoma jį auklėti. Ugdymas siekia auklėti protą ir širdį pagal evangelines vertybes bei formuoti stiprias asmenybes, *pajėgiančias veikti užtikrintai ir su teigiama nuostata, net jei veikiama tik siauroje savo srityje*.⁸

Marijos Eugenijos siūlomas ugdymas siekia perkeisti⁹ žmogaus asmenybę. Toks ugdymas skatina laisvę skleisti, kuri kiekvienam kūrinui suteikia ypatingą formą, tokią, kokios jam norėjo Dievas. Jam leidžiama atrasti Dievo skirtąjį užmojų. Leidžia atrasti savo pašaukimą, kad galėtų aktyviai įsipareigoti visuomenės perkeitimo darbe. Ugdymas yra išlaisvinimo darbas, keičiantis žmogų ir visuomenę. Jis padeda žmogui atrasti savyje jėgų ir išteklių, reikalingų jam asmeniškai keistis; jis leidžia tapti atsakingu už savo asmeninį vystymąsi.

⁵ Tai teologinis terminas nurodantis į žmoniją, gyvąją ir negyvąją gamtą, kurios pradžia yra pačiame Dieve ir yra Jo kūrybos rezultatas.

⁶ Laiškas T. Lakorderui (tarp 1841 m. ir 1844 m.), Steigiamieji Raštai p.117.

⁷ Laiškas T. Alzonui (1842 m. spalio 11 d.), VII tomas, Nr. 1563.

⁸ Laiškas T. Alzonui (1842 m. Liepos 19 d.), Nr. 1556.

⁹ Čia vartojamas terminas „Éducation transformatrice“ (pranc.) – transformatyvus ugdymas, t. y. ugdymas, kuris veda į pokyčius, perkeičia asmenybę. Žodis „perkeisti“ teologinėje kalboje reiškia žmogiškumo pakeitimą į dievišką realybę.

4. Asumpcionistinė ugdomoji veikla turėtų teikti pirmenybę bendruomeniškumui

Kiekvienas žmogus yra ir unikalus, ir iš prigimties socialus bei bendruomeniškas.

„Įspausdamas kiekviename iš mūsų tokį skirtingą charakterį ir apdovanodamas ypatingais gabumais... Dievas panorėjo sukurti mūsų asmenybę ir mūsų savitą pašaukimą. Šiomis priemonėmis Jis mus sukūrė tokius, kokių Jis norėjo, kad užimtume tam tikrą vietą Jo plane ir kad taptume to plano veikiančia dailimi“¹⁰

Asumpcionistinis ugdymas taip pat yra ir bendruomeninio gyvenimo mokykla; jo tikslas yra atrasti asmeninį pašaukimą kaip tarnystę. Bendruomenėje kiekvienas yra pakviestas imtis atsakomybės ir tapti bendro projekto veikėju.

Bendruomeniškumo pajauta ugdo dialogo, atvirumo ir įsiklausymo nuostatą. Bendruomeniškumas yra socialinio gyvenimo pagrindas, Bažnyčios ir Karalystės ženklas.

Asumpcionistinis ugdymas moko žvelgti plačiai. Toks žvilgsnis gali nutiesti tiltus: sukurti seserų (vienuolių) ir pasauliečių bendruomenę, kurią vienija dvasia ir darbas; užmegzti dialogą su kitomis religijomis; dirbti su tais, kurie nori kurti teisingesnę ir broliškesnę visuomenę.

¹⁰ Laiškas T. Alzonui (1844 m. rugpjūčio 23 d.), tomas VII, Nr. 1630.

V. ASUMPCION UGDYTOJAS

Visa Asumpcion veikla įsilieja į Bažnyčios evangelizacinę misiją¹. Kiekvienas Asumpcion ugdytojas (krikščionis jis ar ne) skatinamas pažinti ir priimti vieningą ugdymo viziją bei kongregacijos projektą. Pagal ją kiekvienas turi turėti galimybę rasti savo vietą, jaustis to paties kūno dalimi, sugebėti dirbti kartu su kitais ir tapti veikliu projekto dalyviu.

Marija Eugenija rašo: „Asumpcion dvasia leidžia, kad kiekviena siela reikštųsi savitai, tačiau ši išraiška visuomet turi remtis tomis pačiomis vertybėmis.“²

1. Vertybės

• Džiaugsmas

Vienintelė veiksminga pedagogika yra meilė ir pavyzdys. Ugdytojas kuria vienybę ir džiaugsmingai liudija meilę. Būties pilnatvė yra įgyvendinto pašaukimo ženklas. Ji gimdo džiaugsmą. Marija Eugenija rašo: „Norėdama atsilipti į savo pašaukimą, turiu būti be galo veržli, meili ir džiaugsminga...“³

„Džiaugsmas – tai iš vidaus sklindanti palaiminga ir paslaptina šviesa.“⁴

Ugdytojas mąsto ir veikia su džiaugsmu, kuriuo persmelkia visą ugdymo atmosferą bei aplinką.

• Tiesa

„Jūs žinote, kad **atvirumas ir tiesumas** yra bruožai, be kurių, atrodo, neįmanoma gyventi Asumpcion“⁵. Šios vertybės, kurias Marija Eugenija vadina prigimtinėmis, kyla iš jos meilės tiesai.

Meilė tiesai reikalauja, kad ugdytojas išliktų atviras naujovėms, kurios gali gluminti. Marija Eugenija kalba apie širdies erdvumą⁶. Krikščionybėje tiesa yra Asmuo. Todėl ji neišvengiamai susijusi su kito asmens priėmimu, atviru dialogu bei pagarba kiekvieno žmogaus slėpiniui.

• Teisingumas

Tiesos meilė skatina ieškoti teisingumo ir siekti socialinių pokyčių. Ji kviečia ugdytoją išgyventi bendrystę su pasaulio kančiomis, viešai pasisakyti prieš

¹ 1889 m. balandžio 28 d. Ugdymo kongresas; s. Klara Teresė.

² Marijos Eugenijos kapitula, 1877 m. birželio 10 d. ³ Plg. Ef 1,10.

³ Marijos Eugenijos laiškas Nr. 2046, 1849 m. birželio 21 d.

⁴ Marijos Eugenijos laiškas Nr. 1862, 1847 m. birželio 26 d.

⁵ Marijos Eugenijos kapitula 1878 m. gegužės 26 d., Steigiamieji raštai, p. 439.

⁶ Marijos Eugenijos kapitula 1877 m. rugpjūčio 26.: reikia išteikti širdį Dievui, kurio dabartiškumas ją padaro erdvią, ir dirbti kiek tik galime, kad ji taptų tokia erdvi, kokios jos nori Dievas.

kiekvieną atstūmimo ar nepakantumo apraišką. Jis įsipareigoja žadinti ir ugdyti Evangelijos principų nušviestą visuomeninį bei politinį sąmoningumą.

• Laisvė

„Tiesa padarys jus laisvus“.⁷ Tokia yra Marijos Eugenijos patirtis, kuri jai ir mums tampa užduotimi. Marija Eugenija rašo tėvui Lakorderui: „Mokyti pažinti Kristų – pasaulio Išlaisvintoją ir Karalių [...] – man yra krikščioniško švietimo pradžia ir pabaiga.“⁸

Asumpcionistiniame ugdyme esama didelės dvasios laisvės. Asumpcion ugdytojas savo darbu skatina asmens gebėjimą tvarkyti savo gyvenimą taip, kad šis realizuotų save ir taptų savo likimo kalviu.⁹

Tam, kad šios vertybės persmelktų Asumpcionistinio ugdymo veiklą, Marija Eugenija nurodė keletą gairių.

2. Gairės

• Pašaukimo prasmė

Marija Eugenija prašė seserų, kad gilintūsi į savo pašaukimą su didžiule pagarba kitiems ir niekaip nesiektų atversti.¹⁰ „Nesiliaukime ieškoję Kūrėjo sumanymų, ketinimų, kuriuos tik Išganytojas gali mums atskleisti“.

„Tikėjimas suteikia kur kas daugiau išminties negu senatvė“¹¹ ar patirtis.

Asumpcionistinis ugdymas yra labai reiklus tiems, kam tenka atsakomybė, ir paprastai virsta gyvenimo būdu.

Asumpcionistinės ugdomosios veiklos šaltinis yra kontempliatyvi, įžvalgi laikysena ir gebėjimas asmeniškai atsiversti bei keistis. Ugdytojas mokosi mąstyti krikščioniškai: nuolat stiprinti ryšį tarp tikėjimo ir savo gyvenimo, gilinasi į Dievo Žodį, kad jo mintys, veiksmai ir santykiai remtūsi Evangelijos vertybėmis.

Asumpcion kiekvienas ugdytojas kviečiamas augti, priimti kiekvieną pastabą ar paraginimą bei yra pasiruošęs pats keistis ir atsinaujinti. Ugdydamas kitus, tuo pat metu jis mokosi pats.

• Gebėjimas palydėti

Vienas iš mokytojo vaidmenų yra mokyti, bet esminė jo užduotis – leisti kiekvienam atrasti savo pašaukimą ir jį įgyvendinti. Anot Marijos Eugenijos:

⁷ Jn 8, 32.

⁸ Laiškas tėvui Lakorderui (tarp 1841–1844); Steigiamieji raštai, p. 106.

⁹ S. Claire Terese, konferencija, Cannes, 1993 m., Prancūzijos Asumpcion dokumentai; p. 72.

¹⁰ Patarimai apie ugdymą Nr. 1511 (1842). Steigiamieji raštai, p. 497.

¹¹ Patarimai apie ugdymą Nr. 1511 (1842). Steigiamieji raštai, p. 497.

¹² Laiškas tėvui Lakorderui (tarp 1841–1844); Steigiamieji raštai, p. 106.

„Kiekvienas iš mūsų turi misiją šioje žemėje“¹².

Ji tvirtai tikėjo, kad Dievas duoda visiems tai, ko jiems reikia, kad galėtų atlikti savo pareigą.¹³ Kiekvienas ugdytojas – tai vedlys, suvokiantis, kad turi lydėti asmenį ar bendruomenę į aukščiausią būties lygmenį.¹⁴ Asumpcion ugdytojas skatina mokinius ir bendruomenę kuo aktyviau dalyvauti ir prisiimti įsipareigojimus.

Remdamasi įsitikinimu apie savitą kiekvieno pašaukimą, Marija Eugenija pabrėžia, kad kiekvienas turi rasti savo vietą, lyg sraigtas tam tikrame mechanizme. Asumpcion ugdymas įpareigoja ugdytinį, padaro jį atsakingą ir skatina aktyviai veikti perkeičiant visuomenę. Ši asmens **igalinimo** sąvoka gerai išreiškia vyksmą, kai ugdytojas padeda ugdytiniui prisiimti atsakomybę už save ir tapti savarankišku.

• Išgyventi tikrovę

Tikrovė yra kiekvienos ugdomosios veiklos išeities taškas. „Reikia pajusti ir išgirsti mūsų tautų ir visuomenių kvietimus, pažinti bei pamilti savo istoriją, kultūrą ir laikmetį“¹⁵.

Ugdytojui svarbu suprasti mokinių ar bendruomenių kontekstą ir kultūrą; jis turėtų mokėti juos analizuoti, įvertinti poreikius, troškimus bei siekius. Asumpcion ugdytojas turėtų domėtis ir nuoširdžiai mylėti visuomenę, tautą, į kurią jis yra siųstas. Jis renkasi gyventi solidariai, paprastai, nuolankiai, nuoširdžiai ir autentiškai.

• Būti kompetingiu

Patarimuose apie ugdymą Marija Eugenija rašo, kad „jokia mokytoja negali mokyti nežinodama ir nemąstydamą“, o užrašytuose pokalbiuose skaitome: „Stenkimės, kad seserys labai ugdytų savo dvasią ir sugebėtų savo mokinėms perduoti šį augimą ir suteikti solidesnį ugdymą“¹⁶.

Ugdymas yra nuolatinis mokymasis, o ugdytojas – tai žinovas to, ką turi perteikti. Jis moka įžvalgiai ir kūrybiškai patikrinti metodus, juos priderinti, surasti ir pagerinti, kad kiekvienas žmogus galėtų pasiekti aukščiausią savo tobulumo lygmenį.

• Dirbti komandoje

„Ar žinote, kas yra svarbiausia, sunkiausia ir ko mums nesuteiks nei stu-

¹³ Patarimai apie ugdymą Nr. 1511 (1842). Steigiamieji raštai, p. 490.

¹⁴ Filipinų mokyklų dokumentai.

¹⁵ Asumpcionistinio ugdymo nuorodos, IV skyrius, 2.

¹⁶ Ugdymo projektas XIX amžiuje, p. 65.

¹⁷ Patarimai apie ugdymą. Steigiamieji raštai, p. 499.

dijos nei protas? Tai – mūsų tobula vienybė elgesyje su vaikais¹⁷. Asumpcion ugdytojas, siekdamas, kad ugdymas būtų paveikus, skatina dirbti komandoje ir ieško bendro sutarimo. Jis pats mokosi, kad mokytų kitus, ir yra dėmesingas kiekvieno komandos nario pasiūlymui. „Ugdyme geriau pasirinkti blogesnį metodą, bet išlaikyti jį vienodą tarp visų mokytojų.“¹⁸

• Liudyti

Marijai Eugenijai svarbiausia yra „būti tuo, kas esame, taip pilnai, kiek tik įmanoma“¹⁹.

Ugdytojas turi liudyti žmogiškumą ir brolystę; šiandien toks liudijimas ypač vertingas. Marija Eugeniya tuo pat metu pabrėžia, kaip tai sunku ir būtina: būti tuo, kuo turime būti, stovint priešais asmenį, kurį ugdome²⁰.

Asumpcionistinė ugdymoji veikla remiasi trimis pagrindinėmis kolonomis, kurias pabrėžė Marija Eugeniya: Jėzus Kristus, Marija ir Bažnyčia. Visa Marijos Eugenijos vizija yra išsakinijusi Jėzuje Kristuje: „Mano žvilgsnis nukreiptas vien į Jėzų Kristų ir į Jo Karalystės skleidimą.“²¹

„Marija, Jėzaus Motina, yra jų tikėjimo kelyje.“²²

Kur tik egzistuoja Asumpcion institucija, ten renkasi krikščionių bendruomenė dalintis Dievo žodžiu, melstis ir švęsti, šitaip leisdama Bažnyčiai tapti Dievo Karalystės ženklu pasaulyje. Ši bažnytinė bendruomenė yra atvira kitoms krikščionių konfesijoms ir tarpreliginiam dialogui. Tokia bendruomenė yra pranašiška, kai ji užmezga ryšį su visuomeninėmis ir ekonominėmis institucijomis, kurias siekia tapti šviesa ir druska.

¹⁸ Patarimai apie ugdymą. Steigiamieji raštai, p. 499.

¹⁹ Laiškas Nr. 1563, VII tomas (1842 m. liepos 11 d.).

²⁰ Patarimai apie ugdymą. Steigiamieji raštai, p. 533.

²¹ Laiškas tėvui Lakorderui (tarp 1841–1844 m.); Steigiamieji raštai.

²² Seserų Gyvenimo Regulos įvadas.

VI. KELETAS ASUMPCIONISTINIO UGDYMO ANTROPOLOGIJOS ASPEKTŲ

Bendroji žmogaus vizija

Įvadas

Ugdyti reiškia „vesti“ (lotyniškai *e-ducere* – vesti, palydėti). Ugdymo veiklai būtina tam tikra antropologija, žmogaus samprata, iš kurios ji galėtų semtis įkvėpimo, kildinti savo veiksmus, tikslus, ir kuriai galėtų pritarti visi ugdytojai. Marijos Eugenijos antropologija yra akivaizdžiai krikščioniška, tačiau ją išplėtojus atsiranda pagrindai bendruomeniniam veikimui, kuris yra atviras kitų konfesijų ugdytojams.

1. Ugdymo pamatai

Kiekviena būtybė gali būti ugdoma

Žmogus yra kūrinys, taigi jis – neišbaigtas, todėl yra pašauktas būti „tiek pilnai, kiek tik įmanoma“. Ugdomojo darbo tikslas yra lydėti šį asmens tapsmą, tvirtai tikint, kad kiekviename žmoguje esama gėrio, kurį reikia atrasti, ir dar didesnio gėrio, kurio reikia tikėtis.

Kiekvienas žmogus yra unikalus

Kiekvienas turi užduotį žemėje. Todėl bendrai kuriant žmoniją yra būtina, kad kiekvienas išskleistų savo tikrąją savastį. Šios misijos įgyvendinimas yra būtinas žmonijos bendruomenės kūrimui.

Asumpcion dvasingumas atpažįsta kiekviename asmenyje laisvę, kuri kiekvienai sielai leidžia skleistis savitu būdu, pagal jai būdingą malonę.

Kiekviename žmoguje yra kažkas gero

„Net pačių blogiausių prigimties gilumoje esama gėrio, tikėjime juo ir atkakliai jo ieškokime, o jeigu jo nerandame, žinokime, kad čia mus apakina mūsų tikėjimas savo pačių tobulumu“¹.

Kiekvienas žmogus yra socialus

Savo giliausia prigimtimi žmogus yra sociali būtybė, tad nepalaikydamas

¹ Patarimai apie ugdymą, 1842 m., nr. 1511. Steigiamieji raštai, p. 502.

ryšių su kitais jis negali nei gyventi, nei išskleisti savųjų ypatybių². Socialinis ir bendruomeninis lygmuo yra esminiai Asumpcion dvasingume.

2. Ugdymo pagrindas

Mokymas

Mokymas yra galingas asmeninio ir socialinio perkeitimo svirtas. Ugdytojas privalo būti labai išsilavinęs ir ypatingai rūpintis savo proto imlumu³. Jo paties santykis su žiniomis ir pažinimu yra tiek pat reikšmingas ugdymui kaip ir tai, ko jis moko⁴.

Mokymo lygis bus tuo aukštesnis ir jo kokybė tuo geresnė, kuo labiau bus siekiama ne kaupti žinias, o vystyti protą ir stiprinti asmens vientisumą.

Ugdymas, kuris per mokymą apšviečia sąžinę ir formuoja sprendimo galią, leidžia žmogui išsilaisvinti iš neigiamų socialinės aplinkos ar šeimos⁵ įtakų ir tapti autonomišku, savarankiškai veikiančiu asmeniu.

Protas

Viena iš Asumpcionistinio dvasingumo prielaidų yra ta, kad žmonės yra protingi. Protas yra galia mąstyti, spręsti, pažinti. Tai yra gebėjimas suprasti, kaip žmonės galvoja ir kaip minčių vedami jie priima sprendimus ir imasi veikti⁶.

Protas visada leidžiasi žadinamas bei skatinamas tiesos. Jis leidžia peržengti išorines regimybes ir paviršutiniškumą. Jis įrodo, kodėl reikia elgtis moraliai, ir paremia tikintįjį netikrumo akimirkomis. Jis moko peržengti išorę ir paviršutiniškumą; jis pagrindžia mūsų moralinius poelgius ir palaiko tikinčiojo įsitikinimus⁷; Jis patvirtina, kad kiekvienas tiesos trupinys, slypintis žmogaus širdyje ar pasaulyje, yra prasmingas ir reikia nuolat jų ieškoti.

Tiesa nepriklauso jokiai vienam žmogui, todėl žmonės ir papildo vieni kitus: kiekvienas mokosi iš kito ir praleidžia visą gyvenimą ieškodami tiesos.

Krikščionims tiesa yra susijusi su veikla. Tikėjimas nėra įsitikinimas, jog tiesa priklauso mums. Tai būties judesys, susijungiantis su Dievo Esysbės augimu žmoguje.

Siekiant žmogų įtikinti, reikia ne nuolaidžiauti, bet gerumu ir švelnumu išlaikyti vientisą ir neiškraipytą tiesą⁸.

² Gaudium et Spes Nr. 12,4, II Vatikano Susirinkimas.

³ Gaudium et Spes Nr. 12,4, II Vatikano Susirinkimas.

⁴ Laiškas t. Lakorderui (1842 m. vasario 4 d.). Negali mokytis nežinodama ir pats apie tai neapmąstęs.

⁵ Laiškas t. Alzonui (1843 m. gruodžio 27 d.) Marija Eugenija kalba apie krikščionybės vaidmenį išsigelbėjime nuo gimimo ar praeities fatalizmo.

⁶ S. Claire Terese, Cannes, Prancūzijos Asumpcion dokumentai; p. 72.

⁷ Marija Eugenija: „Aš laikausi tikėjimo kaip kažko, ką pati atradau“.

⁸ Marija Eugenija, V Kapitula, (1887 m. gegužė).

Prigimtinės dorybės

Asumpcion dvasingume visada buvo kalbama apie prigimtines dorybes. Šiandien reiktų atskirti vertybes nuo dorybių. Galime susitarti, kad vertybės apibrėžia tai, kam žmogus teikia didelę svarbą, o dorybės – tai, ką tas žmogus bando įgyvendinti.

Marija Eugenija ypač pabrėžia šias dorybes⁹: širdies ir dvasios paprastumas, švelnumas, geranoriškumas, gerumas, charakterio pastovumas, kantrybė, kuklumas. Ji laiko dorybe ir gebėjimą atsižadėti savo minčių, kad galėtų atsiverti kitų idėjoms. Ji tai apibrėžia kaip „įprotį derintis prie kitų, jiems aukotis“.¹⁰

Visos ugdymo sistemos vertina ir skatina šias dorybes. Tačiau iš to, kiek dėmesio skiria kiekvienai iš jų, atsiranda didžiuliai skirtumai. Pavyzdžiui, jeigu ugdant pabrėžiama drausmė ir tvarka, tuomet aukščiau visų kitų dorybių iškyla geras elgesys. Dvi dorybės, svarbiausios Marijai Eugenijai, buvo gerumas, be kurio neišsivaizduojamas Asumpcionistinis dvasingumas, ir tiesumas, be kurio neįmanoma gyventi ar priklausyti Asumpcion. Šios dorybės, kurias taip pat galima atrasti ir netikinčiuosiuose, yra būtinas pamatas tikram dvasiniam gyvenimui¹¹.

Charakteris

Marijos Eugenijos manymu, yra labai svarbu ugdyti charakterį. Jo esmė yra individo temperamentas ir savybės. Anot Marijos Eugenijos, siekiant ugdyti charakterį, reikia atsižvelgti į konkretų žmogų, tikėti jo gebėjimu keistis ir išskleisti save, įgyvendinant tam tikrą projektą. Protas turi būti formuojamas taip, kad galėtų įkvėpti valią ir jai vadovauti. Jausmai yra tokia energija, kurią reikia nukreipti ir ja pasinaudoti: kai pabunda emocijos, nereikia jų užgniaužti, bet reikia jas nukreipti¹².

Laisvė

Asumpcion esama didelės dvasios laisvės. Asmeniui laisvė reiškia gebėjimą save valdyti ir skleisti, tai galimybė kurti savo paties likimą. Tai reiškia, kad mano pareiga yra tapti tuo, kas esu, ir laisvės dėka galiu būti savimi pačiu ir išskleisti savo tapatybę. Asumpcion patiriamos dvasios laisvės pama-

⁹ Laiškas t. Alzonui (1844 m. rugpjūčio 5 d.); nr. 1627.

¹⁰ Patarimai apie ugdymą (1842 m.); Steigiamieji raštai p. 496, 497.

¹¹ Marija Eugenija DI sk. (1878 m. gegužės 26 d.).

¹² III sk. Tvirta asmenybė.

tas remiasi tam tikra atmosfera, kuri kiekvieną įkvepia ir skatina būti savimi pačiu, kurti save be baimių ar nenaudingų taisyklių, kurios galėtų užgniaužti asmens polėkį¹³.

3. Ugdymo tikslai

Asmeninis veikimas

Asumpcionistinis ugdymas yra nukreiptas į veikimą, nes ugdymu siekiama kiekvienam žmogui suteikti galimybę įgyti tvirtų principų, pajėgiančių kreipti ir valdyti savo veiksmus. Asumpcionistinio ugdymo tikslas visų pirma yra išugdyti įsitikinimus, padėti giliau įleisti šaknis, kurios anksčiau ar vėliau duos savo vaisių¹⁴.

Politinė ir socialinė veikla

Asumpcionistinis ugdymas siekdamas išskleisti kiekvieno asmens savi-tumą, pasitarnauja kuriant pasaulį, pilną įvairovės ir vieni kitus papildančių skirtumu. Unikalaus asmens pašaukimo įgyvendinimas visuomet yra nukreiptas į visuomenės kūrimą, kurioje kiekvienas yra kviečiamas dalintis savo turima kompetencija, prisiimti didelę atsakomybę už bendruomenę, kurioje jam tenka gyventi ir veikti.

Tikėjimas žmogaus ateitimi

Ugdymas skirtas augantiems žmonėms, kurie gali suklysti ar pralaimėti. Neigiami dalykai lydi visą žmogaus kelionę, bet tai neturėtų sumažinti vilties, sudėtos į kiekvieną žmogų ir jo ateitį. Visada reikės pastangų siekiant įveikti egoizmą, pirmiausia, savąjį. Gyvenimas susideda taip pat ir iš atsižadėjimų, pasiaukojimo, taigi, iš atgailos. Tačiau jokia atgaila, kuri nepaveikia ateities, nėra gera¹⁵.

Įsipareigojimas institucijose

Joks žmogus negali gyventi visiškai be šaknų. Jis visada yra tam tikros istorijos, kuri yra sudėtinė jo tautos istorijos dalis, vaisius. Žmogus pamažu suvokia, kiek jis yra skolingas jį suformavusioms institucijoms. Lygiai taip jis išmoksta, kad ir pats privalo prisidėti prie jų gyvavimo. Santykis su institucija yra esminis. Institucijos tampa ypatingai svarbios ugdymui visų pirma tuo-

¹³ S. Claire Terese, Asumpcion filosofinė antropologija ir auklėjimo pedagogika; Cannes 1993 m. balandžio 4 d.

¹⁴ Marija Eugenija, Kapitula, 1878 m. gegužės 25 d.

¹⁵ Laiškas t. Alzonui, 1843 m. gruodžio 27 d.

met, kai reikia padėti apleistiems žmonėms, kurie, „gimė sąlygose, negarantuojančiose moralinės laisvės, kurie dėl skurdo nėra laisvi pasirinkti gyventi garbingai.“¹⁶

**Ugdyti – tai visuomet leisti gėriui,
esančiam kiekviename žmoguje,
prasiskinti kelią tarp jį įkalinusių uolų,
bei iškelti jį į šviesą, kur jis galės išsiskleisti ir suspindėti.**

¹⁶ Laiškas t. Alzonui, 1843 m. gruodžio 27 d.

VII. METODAI¹

Kiekvienoje ugdymo veikloje reikia surasti veiksmingiausią būdą pasiekti tikslus, pasitelkiant tinkamiausias ugdymo technologijas, priemogas bei sistemas.

Todėl turi būti aiškiai apibrėžti tikslai, o taip pat ir uždaviniai, kuriais siekiama juos įvykdyti, reikalingos priemonės bei rodikliai, leisiantys įvertinti nuostatas, vertybes, elgseną bei vykdymo lygį proceso metu.

1. Kongregacija naudojasi praktikoje išbandytą ir pasitvirtinusį metodą:

- A. Žodynas
- B. Įrankiai tikslui apibrėžti
- C. Įrankiai veiklai įvertinti

Žodynas

Kurianti utopija

Tai – visuomenės projektas, pasaulio bei žmogaus vizija, kuri skatina imtis veiklos, ją pagrindžia ir įkvepia.

Tikslas

Tam tikra konkreti veikla, pasirinkta remiantis kuriančia utopija. Ką norime pasiekti, gauti, įgyvendinti?

Gairės

Veiklos krypčių bei galimybių visuma, leisianti pasiekti apibrėžtą tikslą. Kaip ir kokiais būdais norime veikti?

Prioritetai

Pirmenybė teikiama tam tikriems veiksams, kurie yra labiausiai neatidėliotini ir svarbūs (kiekvienai gairei).

Uždaviniai

Siekiami rezultatai (kiekvienai gairei), kuriuos galima išmatuoti ir įvertinti: skaičiai, datos, pasisėkimo rodikliai.

¹ Šis skyrius turi būti skaitomas nuolat grįžtant prie to, kas išdėstyta V sk. apie Asumpcion ugdymoją.

Planavimas

Nuoseklus veiklos etapų ir jų sekos nustatymas būtinas, siekiant įvykdyti uždavinius.

Ištekliai

Žmogiškų bei medžiaginių priemonių ir vidinių bei išorinių atramos taškų įvertinimas. Ką galime pasitelkti siekdami įvykdyti uždavinius?

Kliūtys

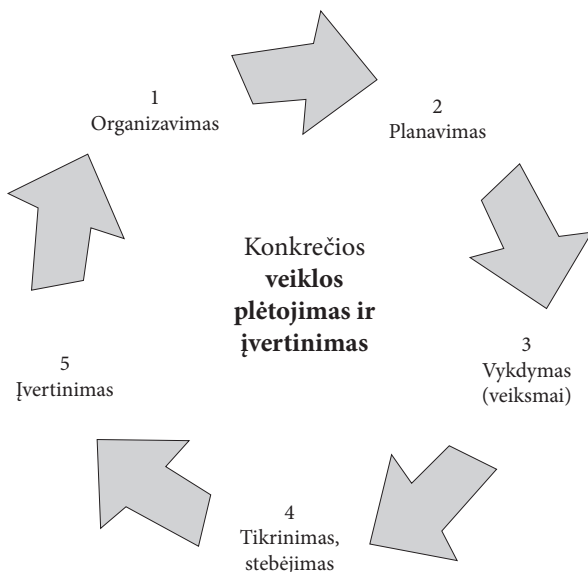
Galimų sunkumų, prieštaravimų, priešiškoumo bei apribojimų įvertinimas. Dėl ko gali nepasisekti įvykdyti užsibrėžtų uždavinių?

Strategija

Ilgalaikis veiklos organizavimas, kai, siekiant įgyvendinti kuriančią utopiją, atsižvelgiama į dabartinius ir numatomus esamos situacijos bei globalios tikrovės elementus.

Taktika

Konkretus uždavinių vykdymas, atsižvelgiant į bendrą strategiją.

Įrankis tikslui apibrėžti

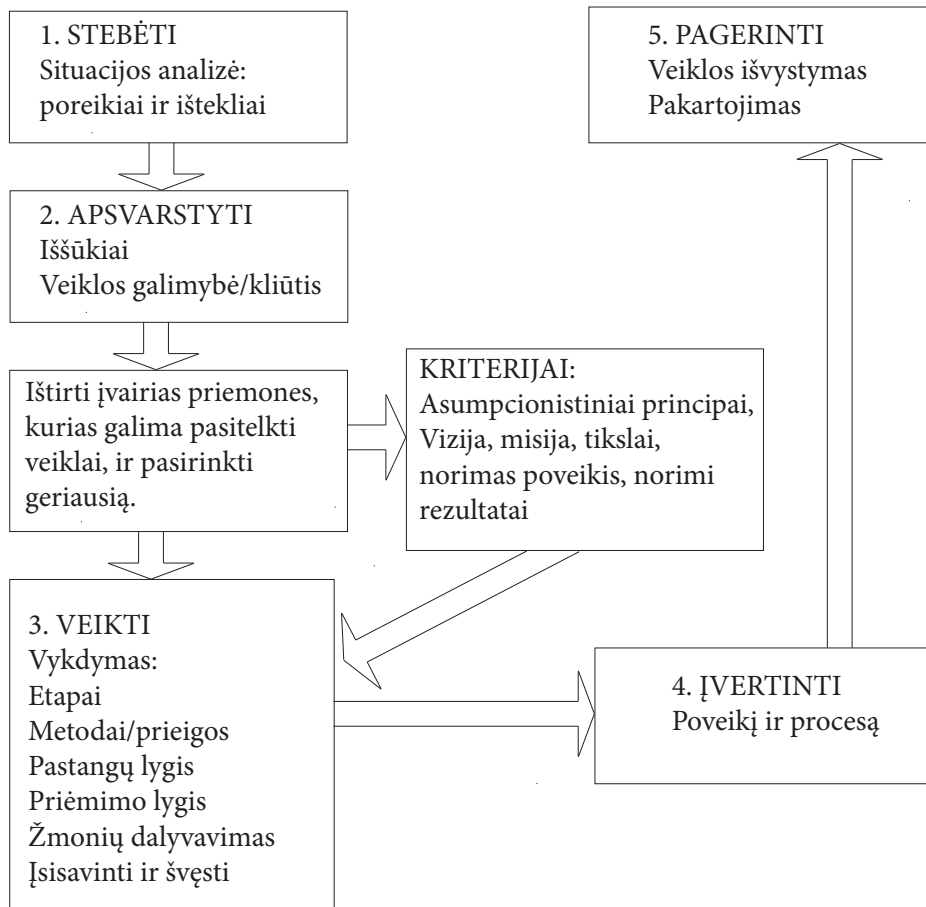
KAS?	Dalyviai
Ką DARO?	Uždaviniai, veiklos
Su KUO?	Bendradarbiai
KADA?	Kalendorius
KUR?	Vietos
Pasitelkiant KĄ?	Priemonės
KAIP?	Techniniai ir / arba pedagoginiai veikimo būdai, įrankiai

Įrankiai veikai įvertinti

		Metodai	Priemonės	
Kas buvo numatyta	1. Kodėl pradėjote šią veiklą?	2. Kaip buvote numatę ją vykdyti?	3. Ką pasitelkdami (inventorius, žmonės, lėšos) buvote numatę veikti?	
Kas buvo įvykdyta		4. Kaip iš tikrųjų veikėme? Taip, kaip buvome numatę ar kitaip? Kodėl?	5. Ką pasitelkdami tai nuveikėme? Tai, ką buvome numatę ar ką kitą? Kodėl?	6. Kokius rezultatus (tiksliai) pasiekėme? Ar esame patenkinti? Kodėl?
Ateičiai	7. O dabar kodėl tęsiate šią veiklą?	8. O dabar kaip norite toliau veikti?	9. O dabar ką pasitelkdami, su kuo (inventorius, žmonės, lėšos) numatote toliau veikti?	

2. TARPTAUTINIO UGDYMO KONGRESO METU APSVARSTYTAS METODAS: „STEBĖTI – APSVARSTYTI– VEIKTI – ĮVERTINTI – PAGERINTI“

Ugdymo procesas – dalyvavimas kuriant Dievo Karalystę.

Paaiškinimai:

1. STEBĖTI. Išsami situacijos analizė: poreikiai ir ištekliai.
2. APSVARSTYTI. Tinkamiausio veiklos būdo paieška, paremta tokiais kriterijais: Marijos Eugenijos principai, ugdymo projektas ir norimas poveikis.
3. VEIKTI. Konkretus projekto vykdymas pagal numatytus etapus ir metodus, atsižvelgiant į tai, kiek laiko prireiks jam įgyvendinti: apmąstymas, įsisavinimas ir šventimas.
4. ĮVERTINTI. Pasibaigus numatytam laikotarpiui, atliekamas projekto bei metodų patikrinimas, siekiant tobulinti ir toliau vystyti veiklą.
5. PAGERINTI. Jei projektas buvo sėkmingas, jį dar gerinti arba pakartoti kitur.

3. ŠIŲ METODŲ TAIKYMAS

Ppabrėžiamos tam tikros Asumpcion būdingos strategijos.

A. Bendruomeninis darbas²

Pagrindiniai Asumpcionistinei ugdomajai veiklai būdingi bruožai:

- skatina tarpasmeninį bendravimą ir dialogą;
- suponuoja komandinį darbą, ugdo atsakomybę ir partnerystės santykių tarp grupės narių;
- padidina efektyvumą ir paskatina kitus žmones veikti;
- leidžia kartu švęsti maldoje ir liudyti apie Karalystę.

B. Mylintis **asmenų palydėjimas**: artumas, padrąšinimas, bet drauge ir iššūkis. Reikalauja įsiklausyti, užmegzti dialogą, būti įžvalgiam.

C. „**Pasinėrimas**“ / **Įsijungimas** (t. y. tikrovės patyrimas „savo kailiu“, pvz. kurį laiką gyvenant drauge su vargšais ar kitos kultūros žmonėmis tokiomis pat sąlygomis kaip ir jie). Taip galima pažinti tikrovę „iš vidaus“, leisti paliečiamam joje slypinčių Evangelijos iššūkių bei imti pagal tai veikti.

² Žr. IV sk. Asumpcionistinio ugdymo principai.

VIETOJE EPILOGO

Asumpcionistinė mokykla nuo 1841 m. iki šių dienų

„Šios mokyklos tikslas – pasiūlyti tėvams visą mokslą, kurio jų dukterims reikalauja visuomenės papročiai, ir, remiantis religinio ugdymo garantijomis, užtikrinti, kad solidus mokslas bus sujungtas su giliu krikščionišku ugdymu“ (Lankstinukas apie mokyklą, 1843, AKA, H.III b).

Aptariant katalikišką asumpcionistinį ugdymą svarbu paaiškinti sąvoką „**asumpcionistinis**“ remiantis lingvistine ir teologine prieiga. Į lietuvių kalbą neverčiamas lotyniškos šaknies žodis „*assumptio*“, kylantis iš *veiksmazodžio* „*assumere*“, reiškia „apimti, apglėbti, apgaubti, pakylėti“. Remiantis Asumpcionistine teologija – asmens pilnatvė yra Dieve, kurios provaizdis yra Mergelė Marija su kūnu ir siela paimta į dangų (lot. *Maria assumpta*)¹. Tai suponuoja **integralų požiūrį į asmenį** – dieviškumo verta yra ne tik dvasia, bet ir žmogaus kūnas.

Marija Eugenija Milleret de Brou, seserų asumpcionisčių kongregacijos įkūrėja, kartu su pirmosiomis savo bendražygėmis 1841 m. įkūrė pirmąją mokyklą Paryžiuje, joje mokėsi 11 mergaičių. Šios mokyklos atsiradimui ir visos asumpcionistinės ugdymo paradigmos kilčiai įtakos turėjo asmeninė Marijos Eugenijos patirtis, jos biografija, socialiniai ryšiai (t.y. visuomeninio gyvenimo kontekstas). Šiandien asumpcionistinis ugdymas įgyvendinamas 36 pasaulio šalyse: priešmokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo, profesinio, aukštojo ugdymo įstaigose, neformalaus švietimo veiklose, socialiniuose centruose, bendruomenių ugdymo bei sielovados projektuose. Vienos ugdymo įstaigos pilnai įgyvendina edukacinį Asumpcionistinį projektą, kitur – taikomi jo elementai.

Skirtingos šalys, kultūros ir laikmečiai yra toji erdvė, kurioje įgyvendinama Marijos Eugenijos Mileret de Brou asumpcionistinį ugdymą grindžianti įžvalga, tuo pačiu metu ji „verčiama“ į skirtingų kultūrų, ugdytinių amžiaus, poreikių kalbas, praturtinama naujomis edukologinėmis idėjomis.

Lietuvoje asumpcionistinis ugdymas nuo 2010 m. taikomas VŠĮ Vilniaus „Versmės“ katalikiškojoje gimnazijoje, kurioje vaikai mokosi pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Jo įgyvendinimas ir šio dokumento „vertimas“ yra visų gimnazijoje dirbančių mokytojų, mokytojų padėjėjų, specialistų, kapeliono, seserų vienuolių, ūkio darbuotojų, tėvų ir pačių mokinių darbas.

¹ Katalikų Bažnyčios tradicijoje šis Marijos Dangun Ėmimo slėpinys švenčiamas liturgijoje ir liaudyje Lietuvoje dar vadinamas „Zoline“.

ŽODYNĖLIS

Marijai Eugenijai būdingų terminų paaiškinimas

Adoracija

Didžiausia ir giliausia meilė, kokia geba mylėti žmogaus širdis. Laikysena, kai stengiamasi ieškoti Dievo ir visame kame Jį atpažinti. Tam reikia peržengti savo ribas (ieškoti Dievo meilės tol, kol žmogus pamirš save).

Proto sukrikščioninimas

Tai įprotis mąstyti, atsiremiant į tikėjimą ir Kristaus įstatymą, tai, kas žmogų padaro žmogiškesnį. Žvelgti į viską plačiau, remiantis Evangelijos vertybėmis, iš transcendentinės perspektyvos. Stengtis sukrikščioninti protą – tai reiškia sutikti pačiam atverti savo dvasią ir širdį Dievo įstatymui, kuris gyvena kiekviename žmoguje, ir pasiūlyti tai padaryti jaunimui.

Džiaugsmingas atsižadėjimas

„Tai nusiteikimas matyti viską taip, kaip mato Dievas, iš Jo meilės perspektyvos. Pasitikint priimti viską, kas ateina iš Dievo, nepaisant gyvenimui būdingų prieštaravimų ir kančių, neapsisotojant prie skundų, nešvaistant jiems laiko. Tikint, kad niekas mūsų negali atskirti nuo Jo“ (Gyvenimo Regula, 47).

„Užbėgti už akių“ Dievui

Būti taip pasirengusiam vykdyti tai, ko nori Dievas, lyg, kitaip tariant, būtų laukdami Jo valios, Jo troškimo.

Tiesumas

Asmens bruožas, kai pasakoma, kas galvojama, ir išsipareigojama laikytis to, kas pasakyta. Kai pasirenkama tam tikra veiklos kryptis ir jos laikomasi.

Šeimos dvasia

Tam tikras tarpusavio santykių stilius, kurį persmelkia kito priėmimas, pagarba, pasitikėjimas, švelnumas, ir visa tai yra išreiškiama.

Nuolankumas

Jis susijęs su meile. „Tai nėra žodžių, kalbos, laikysenos, bet širdies, kuri visiškai atsiduoda Jėzui Kristui, nuolankumas. Tai Sūnaus dvasios vaisius, šlovinimo ir dėkojimo šaltinis. Nuolankumas sutvirtina mūsų pasitikėjimą ir suteikia tikrą džiaugsmą, jis veda į paprastumą“ (Gyvenimo Regula, 42).

Dvasios laisvė

Tai suteikti kitiems erdvę būti savimi pačiais, o tai reikalauja pasitikėti ir gerbti.

Uolumas

Tai – stipri ir energinga meilė. Degti uolumu dėl Dievo teisių, tai dorybė, kuria nuo pat savo atsivertimo pasižymėjo Marija Eugenija.

